

Utvikle digital kompetanse i barnehage

Hva skiller utvikling av det digitale området fra andre utviklingsområder i barnehagen?

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 05.06.2020

Utviklingsarbeid av det digitale står ikke i kontrast til annet utviklingsarbeid som foregår i barnehagen. Utvikling av digital kompetanse har en del elementer som er spesielt med det digitale feltet, og som vil berøre et slikt utviklingsarbeid:

- Personalet skal bruke digitale verktøy og ressurser, for å bidra til barnas lek, kreativitet og læring.
- Personalet må tolke, forstå og bruke rammeplan i lys av digital praksis og teknologi i fagområdene.
- Personalet vil ha ulik grad av digital kompetanse, både i forhold til egne digitale ferdigheter og digital pedagogisk kompetanse.
- Digital kompetanse er et område som berøres av stor utvikling, og som stadig må fornyes

Karakterer i ansattgruppa

De ansatte vil ha ulike erfaringer, kompetanse, interesse og motivasjon for arbeidet med digital praksis. Under kan du se ulike «karakterer» som kan illustrere ulikhetene som finnes i personalgruppa, samt refleksjonsspørsmål knyttet til hver karakter. Disse kan dere gjerne bruke som utgangspunkt for drøfting i personalet, og dermed gjøre det mulig å nytte tanker til personalets behov for å utvikle egen praksis.

Per Positiv - *"Bare gi meg en iPad så lærer jeg meg selv."*

- God teknologisk, og har et stort engasjement
- Ikke like god forståelse for det pedagogiske

- Stor vilje til egenlæring

Hvordan kan vi sørge for at Per får nok inspirasjon til å hjelpe seg selv med gjennomføring av det pedagogiske arbeidet med digitale verktøy?

Ida Ildsjet - "Jeg lykkes når det går opp et IKT-pedagogisk lys hos kollegaene mine"

- Vært på flere kurs, men stort sett selvlært
- Vil gjerne lære mer gjennom kurs og faglige nettverk
- Har knekt koden med å bruke teknologi pedagogisk
- Bruker teknologi hyppig både administrativt og pedagogisk

Hvordan kan vi utnytte hennes kompetanse og driv til å spre kunnskap og engasjement? Hvordan sørge for at hun har et nettverk rundt seg så hun ikke føler alene og mister engasjementet?

Trude Tradisjonell - "Barna underholder seg selv med iPad hjemme hele tiden. Hvorfor skal de bruke det i barnehagen også?"

- Ung og fremadstormende
- Bruker mye teknologi på fritiden og i jobb
- Kan det meste
- Lite interessert i å lære mer
- Bruker teknologi sjeldent med barna
- Har ikke forstått forskjellen mellom underholdning og det pedagogiske

Hvordan kan vi hjelpe Trude med å forstå det pedagogiske rundt IKT bruk, slik at hun ser muligheter?

Bjørg Bekymret - "Er all denne teknologien bra for barna?"

- Godt voksen med føttene godt plantet i 80-tallet (kanskje 70-tallet)
- Ikke vært på kurs
- Kan bruke kamera og noe datamaskin
- Ønsker å lære under trygge rammer
- Kjenner seg fraløpt på teknologi, da alle rundt henne, spesielt barna kan mye mer

Hvordan kan vi sørge for at Bjørg senker sine teknologiske skuldre?

Hvordan kan vi gi Bjørg noen enkle verktøy/narrativer som hun mestrer slik at hun kommer seg over "kneika" og ser muligheter?

Det er viktig å få en grunnleggende forståelse av hvilket digitalt utstyr og programvare som er tilgjengelig i din barnehage. Deretter må hele personalet bli trygge digitale brukere gjennom kontinuerlig øving, prøving, refleksjon og erfaringsdeling over egen praksis.

Digital modenhet handler om barnehagens kapasitet til å benytte teknologi til pedagogiske og administrative formål. Det kan være: planlegging, pedagogiske aktiviteter, barnehage-hjem samarbeid, kommunikasjon, dokumentasjon, deling av ressurser, rapportering, osv. Digital modenhet er viktig for å lykkes med god pedagogisk bruk av digitale verktøy og ressurser, for å sikre trygg og hensiktsmessig bruk og for å utvikle barnas gryende digitale ferdigheter.

Bruk av kompetansepakker i utviklingsarbeid med digital kompetanse

Kompetansepakker for barnehage

Digital dømmekraft

Digital praksis

Kompetansepakkene må arbeides med gjennom kollektivt arbeid i profesjonsfellesskapet. Utprøving, deling av erfaringer og refleksjoner er sentralt. På siden Utvikle praksis sammen er det listet opp flere metoder og strategier for kollektivt arbeid.

I fanene under finner du støtte til å gjennomføre utviklingsarbeid rundt digital kompetanse i

Ledelse og organisering - etablere en rigg for arbeidet med kompetansepakken

Det bør settes ned en pedagogisk utviklingsgruppe som inneholder representanter fra ledelsen og pedagoger fra flere avdelinger og eventuelle andre viktige ressurspersoner i barnehagen. Dersom en har etablert utviklingsgruppe som leder barnehagens pedagogiske utviklingsarbeid, kan det godt være denne som leder arbeidet med kompetansepakken.

Gruppen er viktig for forankringen av utviklingsarbeidet i barnehagens personale, og er også viktig for å utvide barnehagens kapasitet til å lede utviklingsarbeid. Vi anbefaler at styrer eller en annen fra barnehagens ledelse leder arbeidet i denne gruppen. Det er viktig at den pedagogiske utviklingsgruppen går gjennom kompetansepakken slik at de bedre kan gjøre prioriteringer, og organisere og lede arbeidet på en god måte. Styreren kan bruke erfaringer og kunnskap fra drøftinger i utviklingsgruppa som grunnlag for faglige og økonomiske prioriteringer i barnehagen.

Konkrete oppgaver kan være å drøfte følgende i utviklingsgruppa:

- Hva slags digitalt utstyr har barnehagen allerede, og hva er det eventuelt behov for å vurdere å kjøpe inn?
- Har personalet tilstrekkelig kompetanse til å bruke utstyr og programvare barnehagen har?
- Må det settes av tid til opplæring for personalet i programmer og utstyr barnehagen har investert i? (eks. nettbrett, pc, digitalt mikroskop, BeeBot, digitale tavler o.l.)

Kartlegge personalets digitale kompetanse og barnehagens digitale modenhet

For å få til en best mulig gjennomføring av kompetansepakken, samt sikre at arbeidet blir videreført, bør barnehageeier/barnehageleder i samarbeid med barnehagens ansatte og tillitsvalgte, gjennomføre en analyse av barnehagens digitale modenhet som:

- Kartlegger og drøfter ansattes operative ferdigheter og opplevde digitale

kompetanse

- Definerer mål for barnehagens arbeid med digital praksis (hvordan de ulike fagområdene kan bidra til å oppfylle rammeplanens innhold og oppgaver).
- Gir grunnlag for å utarbeide en plan for hvordan barnehagen skal jobbe med å utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier

Under finner du et verktøy som har som mål å utløse personalets selvrefleksjon, identifisere læringsbehov og sette i gang prosesser for å utvikle kompetanse. Egenvurdering kan brukes som en del av en kollektiv prosess der man individuelt og i fellesskap setter seg mål, prøver ut ideer, måler fremgang og definerer nye mål.

Ståstedsanalysen

Ta stilling til utsagnene i de 11 spørsmålene fra tilleggstema "Digital praksis i barnehagen"

Det digitale i rammeplanen

Barnehagene i Norge er i ulik grad rustet til å ta i bruk digitale verktøy i sin pedagogiske praksis som beskrevet i kapittel 8 i rammeplanen. Lederne på ulike nivå i barnehagen er forpliktet til å se til at personalgruppen og barnehagen innehar de ulike kompetansene som arbeid med målene i rammeplanen krever, i tillegg sette i gang utviklingsarbeid som skal ivareta dette. Utviklingsarbeidet bør alltid ta utgangspunkt i barnehagens ståsted.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at "barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller," (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15).

"Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig

læringsmiljø for alle barn”.

Refleksjonsspørsmål til kollegiet:

- Hvordan legger vi til rette for at barna utforsker, leker, lærer og selv kan være kreative og skapende gjennom digitale uttrykksformer?
- Hva legger vi i begrepet digital dømmekraft og hvordan utøver vi dette i vårt arbeid?
- Hvilke ressurser har vi i vårt personale som kan brukes i vårt profesjonsfellesskap for å styrke vår kollektive praksis?
- Hvordan kan vi støtte personalet slik at innholdet i kompetansehevingen blir til varig endring av praksis?

Digitale verktøy og ressurser

Utviklingsprosesser med digitale læremidler, verktøy og ressurser krever systematisk utprøving der alle i personalet blir trygge på bruken. Dere bør derfor kartlegge hvilke ressurser og verktøy dere behøver å gi støtte og opplæring i. Vi anbefaler at dere samarbeider med barnehagens ansatte, barnehageeier og tillitsvalgte for å legge en plan for hvordan dere organiserer kompetansehevingen videre.

- Har personalet tilstrekkelig kompetanse til å bruke utstyr og programvare barnehagen har?
- Må det settes av tid til opplæring for personalet i utstyr og programmer barnehagen har investert i? (eks. kommunikasjonsverktøy, kontorstøtteprogramvare, annet digitalt utstyr som nettbrett, digitalt mikroskop, utstyr til programmering, digitale tavler, apper o.l.)

Hva må til for å få til varig endring av praksis?

Gjennom arbeidet med kompetansepakkene får personalet ny kunnskap om hva som kan være god digital praksis, og blir også utfordret på å planlegge aktiviteter der ny praksis prøves ut. Etter utprøving er felles utviklingstid en viktig arena for deling av erfaringer og refleksjon. Hva har vi prøvd ut? Hva fungerte bra og hvorfor? Hva kan forbedres og hvordan?

Her ligger det en mulighet til å ta med seg nye tanker tilbake til nye pedagogiske aktiviteter, justere praksis, og stadig jobbe for forbedringer. Digital kompetanse er ingen konstant størrelse, men er avhengig av et kontinuerlig arbeid for å utvikles.

Kjennetegn for barnehager som lykkes med varig endring av digital praksis:

- Tydelig organisering og ansvarsfordeling i utviklingsarbeidet
- Jobber systematisk over tid
- Etablerer holdninger, kultur og forventninger til utprøving av digitale verktøy og ressurser
- Skaper eierskap til utviklingsarbeidet og forankrer i rammeplan og praksis
- Prøver ut digital praksis sammen med barna og deler erfaringer i profesjonsfellesskapet